
Aliona Corcenco

Notă informativă

Generalizarea practicii judiciare privind erorile comise de către instanțele de fond la restituirea/scoaterea de pe rol a cererilor

Conform planului de activitate al Colegiului Civil al Curții de Apel Bălți pentru anul 2019, ținând cont de importanța și actualitatea problemei legate de examinarea cauzelor civile ce vizează restituirea/scoaterea de pe rol a cererilor, s-a efectuat prezenta notă informativă.

Prezenta notă informativă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice a cererilor restituite/scoase de pe rol pentru perioada anului 2018.

În legătură cu acest fapt, în primul rînd a fost studiată legislația națională care reglementează problema menționată, și anume:

- Constituția R.M.,
- Codul de procedură civilă,
- Legea nr.17 din 05.04.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative,
- Fișele statistice de evidență a cauzelor în ordine de recurs aflate în procedura Colegiului Civil și deciziile din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pentru perioada anului 2018.

Notă: Prezenta notă informativă este efectuată în baza fișelor statistice de evidență a dosarelor civile examinate în ordine de recurs, aflate în procedura Colegiului Civil al Curții de Apel Bălți, și a deciziilor plasate în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, pentru perioada anului 2018.

Noțiuni generale.

Căile de atac sunt mijloace juridice procesuale prin intermediul cărora se poate solicita verificarea legalității și temeiniciei actelor judecătorești și, în final, remedierea erorilor comise. Sistemul căilor de atac trebuie să asigure un control judiciar eficient, într-un termen rezonabil, fără a permite sau încuraja abuzuri și tergiversări.

Modificările și completările introduse prin Legea nr. 17 din 05.04.2018 urmăresc perfecționarea sistemului căilor de atac, fără a afecta substanța dreptului participanților la contestarea actelor judecătorești. Au fost identificate soluții și remedii capabile pe de o parte să elimine deficiențele existente, iar pe de altă parte să asigure celeritatea soluționării cauzelor și îmbunătățirea calității actului de justiție.

Recursul împotriva încheierilor.

Principiile fundamentale cu privire la obiectul recursului împotriva încheierilor au rămas nemodificate. Încheierile primei instanțe pot fi în continuare atacate cu recurs, separat de hotărâre, în două situații:

- a) în cazurile expres prevăzute de lege;
- b) în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

Totodată, efectul declarării recursului asupra procedurii în fața primei instanțe a fost modificat în mod substanțial. Astfel, după depunerea recursului, instanța de judecată care a emis încheierea susceptibilă de recurs, îl va expedia, împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, instanței ierarhic superioare competente, în temeiul art. 423 alin. 1¹.

Potrivit art.423 CPC, sunt în drept să declare recurs împotriva încheierilor pronunțate de prima instanță, doar părțile (pârâtul, reclamantul) și ceilalți participanți la proces. Prin alți participanți la proces se vor înțelege intervenienții și succesorii în drepturi procesuale, care-și exercită recursul în nume propriu. În sens mai larg, noțiunea de participant la proces include procurorul, precum și alte persoane prevăzute la art.7 alin.(2), 73 și 74 CPC.

Potrivit art.423 alin.(1¹) CPC, recursul depus împotriva încheierii suspendă executarea acesteia, cu excepțiile stabilite de lege. Depunerea recursului va suspenda executarea încheierii, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. CPC prevede expres că recursul nu suspendă executarea încheierilor în cazul contestării următoarelor acte judecătorești: - încheierii de asigurare a acțiunii (art.181 alin.(3) CPC); - încheierii privind aplicarea ordonanței de protecție (art.2789 CPC).

Se relevă faptul că cererea de recurs se va depune în instanța, a cărei încheiere se atacă, urmând a fi remisă instanței superioare, împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

Prin Legea nr.17/05.04.2018, în vigoare din 01.06.2018, a fost micșorat termenul de examinare a recursului împotriva încheierii de la 3 la 2 luni (fiind modificate și prevederile art.426 alin. (3) CPC).

Recursul se va examina în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, dosarul fizic al cauzei va rămâne în gestiunea instanței de fond și procesul va continua până la etapa pledoariilor. Controlul de legalitate al încheierii nu va afecta buna desfășurare a procesului în instanța de fond. Acest mecanism va preveni acele practice când participanții la proces exercită recursul împotriva încheierilor doar în scopul tergiversării examinării cauzei.

În aceeași ordine de idei a fost modificată și procedura de atacare a încheierilor privind respingerea cererii persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu (art. 62 alin. (3)) și a celor privind respingerea examinării concomitente a acțiunii intervenientului principal cu acțiunea inițială a reclamantului (art. 65 alin. (5)). Examinarea recursului împotriva acestor încheieri nu va afecta continuitatea ședinței de judecată, însă până la pronunțarea deciziei instanței ierarhic superioare se vor amâna pledoariile. Dacă încheierea atacată se casează, instanța va relua examinarea cauzei de la pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare.

Au fost modificate unele prevederi referitoare la obiectul recursului împotriva încheierilor. Unele categorii de încheieri care anterior puteau fi atacate separat cu recurs, vor putea fi atacate doar odată cu fondul cauzei (de ex. încheierea prin care este respinsă cererea participantului la proces privind înștiințarea coparticipantului (art. 62 alin. 2 CPC), încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii de apel (art. 368 alin. 3 CPC).

Pentru alte tipuri de încheieri s-a stabilit imposibilitatea exercitării vreunei căi de atac (de ex. încheierile de strămutare a cauzei nu se supun niciunei căi de atac, dar pot determina ridicarea unui conflict negativ de competență (art. 43 alin. (3)).

Recursul potrivit Secțiunii 1 a capitolului XXXVIII CPC se depune la instanța a cărei încheiere se atacă. Intervalul de timp stabilit de lege în cadrul căruia părțile sunt în drept să declare recurs este de 15 zile din momentul comunicării încheierii. Prin comunicare se vor înțelege actele întreprinse întru respectarea prevederilor art.100 CPC. Termenul dat poate fi restabilit printr-o încheiere, dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru. Din oficiu, termenul nu poate fi restabilit.

Recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii se examinează de curțile de apel, iar cele depuse împotriva încheierilor curților de apel – de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție. Interpretând prevederile art.166 alin.(6) CPC, instanțele urmează să ia act de faptul că, chiar dacă cererea de recurs poartă o denumire greșită, aceasta nu constituie un motiv de restituire a ei, în situația în care ea întrunește celelalte exigențe legale.

Conform art. 426 ¹ CPC recursul depus împotriva încheierii poate fi restituit de către instanța de recurs printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac, în următoarele situații:

a) cererea de recurs este depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen;

- b) cererea de recurs a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare recurs;
- b¹) cererea de recurs nu corespunde prevederilor art.437 alin. 1 CPC;
- c) cererea de recurs nu este semnată sau este semnată necorespunzător;
- d) recurentul solicită restituirea recursului până la examinarea acestuia de către instanță;
- e) încheierea nu poate fi atacată cu recurs, potrivit legii. Deși art.426¹ CPC nu indică termenul de restituire a recursului împotriva încheierii, se va aplica, prin analogie, art.438 alin.(2) CPC.

Temeiul de restituire a recursului ca tardiv, prevede 2 situații:

- recurentul a omis termenul legal de depunere a recursului împotriva încheierii și nu a solicitat repunerea în termen a acestuia sau
- recurentul a omis termenul legal de depunere a recursului împotriva încheierii, a solicitat repunerea în termen a acestuia, însă instanța a respins demersul de repunere în termen. În ambele situații, recursul se va restitui, ca fiind depus tardiv. Practica CtEDO fundamentează ideea, potrivit căreia reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice. Astfel, cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta, ca aceste reguli să fie aplicate.

II. Analiza statisticii judiciare.

Conform datelor statistice, în perioada nominalizată în cadrul Curții de Apel Bălți s-au aflat în procedură 86 cauze cu privire la contestarea încheierilor de restituire a cererii de către prima instanță, dintre care au fost examinate 82 cauze (95,35 %).

Restul dosarelor neîncheiate la sfârșitul perioadei raportate și care se regăsesc în procedură de examinare pentru perioada anului 2019, constituie 4 cauze (4,65 %):

Din totalul de 82 cauze examinate:

- în 2 cazuri (2,44%) încheierile s-au casat cu emiterea hotărârilor noi,
- 38 cazuri (46,34 %) încheierile s-au casat cu trimiterea cauzelor la rejudecare,
- 13 recursuri (15,85 %) au fost restituite;
- 29 cauze (35,37 %) încheierile au fost lăsate fără modificări.

Judecătorii Colegiului Civil în perioada raportată au soluționat:

- 1. Al. Gheorghieș** - 1 cauză aflată în procedură, dintre care 1 cauză încheiată (100%):
1 cerere restituită;

- 2. E. Bejenaru -** 12 cauze aflate în procedură, dintre care 12 cauze încheiate (100%):
6 cauze fără modificări, pe 1 cauză emisă hotărîre nouă,
1 cerere restituită, 4 cauze trimise la rejudecare;
- 3. A.Toderaş –** 9 cauze aflate în procedură, dintre care 7 cauze încheiate (77,77%):
4 cauze fără modificări, 1 cerere restituită, 2 cauze trimise la
rejudecare, rest 2;
- 4. A. Albu -** 6 cauze aflate în procedură, dintre care 6 cauze încheiate (100%):
4 cauze fără modificări, 1 cerere restituită, 1 cauză trimisă
la rejudecare;
- 5. S.Procopciuc –** 2 cauze aflate în procedură, dintre care 2 cauze încheiate (100%):
2 cauze trimise la rejudecare;
- 6. E. Grumeza –** 4 cauze aflate în procedură, dintre care 4 cauze încheiate (100%):
4 cauze trimise la rejudecare;
- 7. N.Chircu -** 8 cauze aflate în procedură, dintre care 8 cauze încheiate (100%):
4 cauze fără modificări, 3 cereri restituite, 1 cauză trimisă
la rejudecare;
- 8. A. Corcenco -** 2 cauze aflate în procedură, dintre care 2 cauze încheiate (100%):
1 cauză fără modificări, 1 cauză trimisă la rejudecare;
- 9. D. Stănilă –** 4 cauze aflate în procedură, dintre care 4 cauze încheiate (100%):
3 cauze trimise la rejudecare, pe 1 cauză emisă hotărîre nouă;
- 10. D.Corolevschi -** 6 cauze aflate în procedură, dintre care 5 cauze încheiate (83,33%):
5 cauze trimise la rejudecare, rest 1;
- 11. Iu. Grosu –** 12 cauze aflate în procedură, dintre care 11 cauze încheiate
(91,67%): 4 cauze fără modificări, 3 cereri restituite,
4 cauze trimise la rejudecare, rest 1;
- 12. A.Garbuz –** 10 cauze aflate în procedură, dintre care 10 cauze încheiate (100%):
3 cauze fără modificări, 1 cerere restituită, 6 cauze trimise la
rejudecare;
- 13. A.Ciobanu -** 10 cauze aflate în procedură, dintre care 10 cauze încheiate (100%):
3 cauze fără modificări, 5 cauze trimise la rejudecare, 2 cereri
restituite.

În tabelul de mai jos vom arăta care sunt indicii statistici privind examinarea cauzelor ce vizează procedura de examinarea a cauzelor în cazul contestării încheierilor de restituire de către instanțele de fond din circumscripția Curții de Apel Bălți, pentru perioada anului 2018.

Instanța de judecată	Total cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modificări	Casat, hotărâre nouă	Restituite	Rejudicare	Rest 2019
Jud. Bălți (sediul Central)	19	17	6	1	3	7	2
Sediul Sîngerei	4	4	1		1	2	
Sediul Fălești							
Total Jud. Bălți	23	21	7	1	4	9	2
Jud.Soroca (sediul Central)	12	12	2		2	8	
Sediul Florești	4	4				4	
Total Jud. Soroca	16	16	2		2	12	
Jud.Drochia (sediul Central)	5	4	1		1	2	1
Sediul Glodeni	9	9	6		1	2	
Sediul Râșcani	1	1	1				
Total Jud. Drochia	15	14	8		2	4	1
Jud. Edineț (sediul Central)	17	17	7		2	8	
Sediul Briceni	3	3	1		1	1	
Sediul Ocnița	7	6	4			2	1
Sediul Dondușeni	3	3			1	2	
Total Jud. Edineț	30	29	12		4	13	1
Jud. Cișinău (sediul Ciocana)	1	1			1		
Jud. Chișinău (sediul Central)	1	1		1			
TOTAL	86	82	29	2	13	38	4

Conform datelor statistice, în perioada nominalizată în cadrul Curții de Apel Bălți s-au aflat în procedură **57 cauze privind contestarea încheierilor de scoatere de pe rol a cererilor de către prima instanță, dintre care au fost examinate 47 cauze (82,46 %). Restul dosarelor neîncheiate la sfârșitul perioadei raportate și care se regăsesc în procedură de examinare pentru perioada anului 2019 - constituie 10 cauze (17,54 %).**

Din totalul de 47 cauze examinate:

- în 3 cazuri (2,44%) încheierile casate cu emiterea hotărârilor noi,
- 24 cazuri (46,34 %) încheierile casate au fost trimise la rejudecare,
- 6 recursuri (15,85 %) au fost restituite;
- 14 cauze (35,37 %) încheierile au fost lăsate fără modificări.

Judecătorii Colegiului Civil în perioada raportată au soluționat:

- 1. E. Bejenaru -** 5 cauze aflate în procedură, dintre care 4 cauze încheiate (80%): pe 1 cauză emisă hotărâre nouă, 3 cereri restituite, rest 1;
- 2. A.Toderaș –** 5 cauze aflate în procedură, dintre care 5 cauze încheiate (100%): 1 cauză fără modificări, 4 cauze trimise la rejudecare;
- 3. A. Albu -** 5 cauze aflate în procedură, dintre care 5 cauze încheiate (100%): pe 1 cauză emisă hotărâre nouă, 2 cauze fără modificări, 2 cauze trimise la rejudecare;
- 4. S.Procopciuc –** 4 cauze aflate în procedură, dintre care 4 cauze încheiate (100%): 2 cauze fără modificări, 2 cauze trimise la rejudecare;
- 5. E. Grumeza –** 10 cauze aflate în procedură, dintre care 9 cauze încheiate (90%): 2 cauze fără modificări, 7 cauze trimise la rejudecare, rest 1;
- 6. N.Chircu -** 2 cauze aflate în procedură, dintre care 2 cauze încheiate (100%): 1 cauză fără modificări, 1 cauză trimisă la rejudecare;
- 7. A. Corcenco -** 3 cauze aflate în procedură, dintre care 1 cauză încheiată (33,33%): 1 cauză restituită, 2 rest;
- 8. D. Stănilă –** 6 cauze aflate în procedură, dintre care 4 cauze încheiate (66.67%): 2 cauze trimise la rejudecare, pe 1 cauză emisă hotărâre nouă, 1 cauză fără modificări, rest 2;
- 9. D.Corolevschi -** 4 cauze aflate în procedură, dintre care 2 cauze încheiate (50%): 2 cauze trimise la rejudecare, rest 2;
- 10. Iu. Grosu –** 3 cauze aflate în procedură, dintre care 3 cauze încheiate (100%): 2 cauze fără modificări, 1 cauză trimisă la rejudecare;
- 11. A.Garbuz –** 3 cauze aflate în procedură, dintre care 2 cauze încheiate (66,67%): 1 cauză fără modificări, 1 cauză trimisă la rejudecare, rest 1;

12. A.Ciobanu - 7 cauze aflate în procedură, dintre care 6 cauze încheiate (85,71%):
2 cauze fără modificări, 2 cauze trimise la rejudecare, 2 cereri restituite, rest 1.

Reflectăm indicii statistici privind examinarea cauzelor ce vizează procedura de examinarea a cauzelor în cazul scoaterii de pe rol a cererilor, în tabel:

Instanța de judecată	Total cauze parvenite	Cauze examinate	Fără modificări	Casat, hotărâre nouă	Restituite	Rejudecare	Rest 2019
Jud. Bălți (sediul Central)	13	11	2	1	3	5	2
Sediul Sîngerei	6	3	1		1	1	3
Sediul Fălești	3	2	1		1		1
Total Jud. Bălți	22	16	4	1	5	6	6
Jud.Soroca (sediul Central)	9	7			1	6	2
Sediul Florești	3	3	1			2	
Total Jud. Soroca	12	10	1		1	8	2
Jud.Drochia (sediul Central)	2	2	1			1	
Sediul Glodeni	3	2	2				1
Sediul Râșcani	1	1	1				
Total Jud. Drochia	6	5	4			1	1
Jud. Edineț (sediul Central)	8	7	3	1		3	1
Sediul Briceni	5	5	1	1		3	
Sediul Ocița	1	1				1	
Sediul Dondușeni	1	1	1				
Total Jud. Edineț	15	14	5	2		7	1
Jud. Nisporeni	2	2				2	
TOTAL	57	47	14	3	6	24	10

III. Practica judiciară de soluționare a cauzelor.

În continuare se vor analiza rezultatele practicii judiciare în urma studierii deciziilor emise de Colegiile Civile și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți care au fost casate.

Din totalul de 82 cauze examinate în ordine de recurs, prin care au fost **restituite** cererile de către instanțele de fond:

- 38 cauze au fost trimise la rejudecare,
- 13 cauze au fost restituite de către instanța de apel,
- pe 2 cauze au fost emise hotărâri noi,
- 29 cauze au fost lăsate fără modificări.

Potrivit prevederilor art. 170 din Codul de Procedură Civilă, sunt indicate temeiurile de restituire a cererii de chemare în judecată de către instanțele de fond:

a) reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părților;

b) instanța nu este competentă să judece cauza;

c) cererea a fost depusă de o persoană care, în cauza civilă respectivă, nu are capacitate de exercițiu al drepturilor procedurale civile;

d) soțul a înaintat acțiunea de desfacere a căsătoriei fără consimțământul soției, în timpul sarcinii sau în primul an de la nașterea copilului;

e) cererea nu este semnată ori este semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna ori este semnată fără a se indica funcția semnatarului;

f) cererea a fost depusă în numele persoanei interesate de către o persoană neîmputernicită de a porni și a susține procesul;

g) la aceeași instanță sau la o alta, se află în judecată un litigiu între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeiuri;

i) reclamantul își retrage cererea înainte de emiterea încheierii privind intentarea procesului;

j) la depunerea cererii în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

Din totalul de 38 cauze trimise la rejudecare cele mai des întâlnite erori admise de către instanțele de fond sunt:

- instanța de fond eronat a considerat competența în examinarea cauzei, recurentul nerespectând procedura prealabilă, nefiind interpretate corect normele de drept procedural;
- a fost aplicată legea care nu era aplicabilă și nu a fost aplicată legea supusă aplicării;
- au fost aplicate eronat normele de drept material și procedural,
- au fost aplicate eronat normele de drept procedural, fiind încălcată și competența de examinare a cauzei;
- eronat au fost aplicate prevederile art. 138 alin.4 CPC (prezentarea înscrisurilor), 171 alin. 1,2 CPC, pripit a fost restituită cererea de către instanța de fond.

Din totalul de 13 cauze restituite de către instanța de apel:

- 3 cauze au fost restituite în temeiul art. 426¹ alin.1 lit. a CPC;
- 2 cauze au fost restituite în temeiul art. 426¹ alin.1 lit. b CPC;
- 5 cauze au fost restituite în temeiul art. 426¹ alin.1 lit. b¹ CPC;
- 1 cauză a fost restituită în temeiul art. 426¹ alin.1 lit. d CPC;
- 2 cauze au fost restituite în temeiul art. 426¹ alin.1 lit. e CPC.

Din cele 2 decizii prin care au fost casate încheierile de restituire a cererilor, cu emiterea unei noi hotărâri, ambele au fost restituite de instanța de fond în temeiul art. 170 alin. 1 lit. a CPC:

Cu titlu de exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost casată încheierea instanței de fond în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către C. I. împotriva lui R. D. cu privire la transmiterea în posesie a bunurilor ipotecate, cu restituirea cauzei în aceeași instanță, la etapa primirii în procedură a cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea Judecătoriai XX, sediul XY cererea de chemare în judecată a fost restituită în temeiul art. 170 alin. 1 lit. a CPC, nefiind respectată calea prealabilă de soluționare a pricinii pe cale extrajudiciară, care este una obligatorie.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond reclamantul a contestat-o cu cerere de recurs solicitând casarea încheierii cu remiterea cauzei spre examinare în instanța de fond.

Pretențiile recurentului indicau asupra faptului că în baza unui contract de împrumut, C. I. i-a împrumutat lui R. D. o sumă de bani. În scopul garantării executării obligației de restituire a împrumutului, a fost încheiat cu M. C. și M. T. un contract de ipotecă, potrivit căruia ultimii în calitate de debitori ipotecari, au transmis în ipotecă bunuri imobile: construcție și teren de pământ arabil. Dat fiind faptul că intimatul R. D. n-a respectat dispozițiile articolului 871 alin. (1) Cod civil, la fel și condițiile contractului de împrumut și n-a restituit suma de bani, recurentul a înmînat personal intimatului la 25.01.20XX o reclamație prin care a solicitat achitarea împrumutului integral în decurs de 7 zile calendaristice, din data recepționării reclamației. Deoarece intimatul R. D. n-a reacționat la reclamație și nu a stins datorita în termenul indicat, iar avertizările telefonice de el au fost neglijate, recurentul la data de 30.01.20XX i-a înmînat personal lui R. D. notificarea privind intenția de a-și exercita dreptul de ipotecă.

În context, recurentul a considerat că procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară a fost respectată, întrucît intimatul se afla într-o situație financiară dificilă și era lipsit de posibilitatea aștitării împrumutului, soluționarea pricinii pe cale amiabilă fiind imposibilă.

În cadrul examinării cauzei în instanța de recurs, s-a constatat ilegalitatea încheierii instanței de fond. Potrivit prevederilor art. 31 alin. 1 din Legea cu privire la ipotecă, în vederea inițierii executării dreptului de ipotecă, creditorul ipotekar este obligat:

- a) să expedieze debitorului ipotekar și, dacă este cazul, debitorului o notificare privind intenția sa de a executa dreptul de ipotecă în baza contractului de ipotecă;
- b) să înregistreze în Registrul bunurilor imobile preavizul privind executarea dreptului de ipotecă.

Potrivit alin. 2 al art. 31 din Legea cu privire la ipotecă, notificarea trebuie să fie expediată la domiciliul sau la sediul debitorului ipotekar și, dacă este cazul, al debitorului

sau la altă adresă, arătată în acest scop în contractul de ipotecă, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire. Notificarea poate fi expediată și prin alte mijloace de comunicare, stabilite în contractul de ipotecă, care să permită confirmarea expedierii și recepționării notificării.

Astfel, instanța de recurs din materialele cauzei a stabilit cu certitudine că adresa debitorilor ipotecari M. C. și M. T. nu era cunoscută, nefiind indicată în contractul de ipotecă, și nici notarul care a autentificat acest contract de ipotecă nu a stabilit adresa debitorilor. În asemenea circumstanțe, reclamantul/recurent C. I. a expediat notificarea privind intenția sa de a exercita dreptul de ipotecă la ultimul loc de domiciliu cunoscut: mun. XX, str. XY; această notificare fiindu-i returnată recurentului cu mențiunea lipsei debitorilor de la locul de domiciliu, respectiv nereclamată.

Ulterior, recurentul ca creditor ipotecar a publicat informația privind intenția de a și exercita dreptul de ipotecă și termenul în care debitorii ipotecari M. C. și M. N. ar putea să primească de la creditorul C. I., notificarea privind intenția de a iniția executarea dreptului de ipotecă, termenul fiind stabilit de 15 zile de la publicarea informației în Monitorul Oficial.

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2⁵) din Legea cu privire la ipotecă, *în cazul neprezentării debitorului ipotecar/debitorului în termenul indicat în informația publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, acesta se consideră notificat de la data expirării termenului-limită de primire a notificării.*

Astfel, pentru debitorii ipotecari a căror domiciliu nu putea fi cunoscut, or, aceștia avându-și domiciliul peste hotare, iar notarul nu a stabilit adresa acestora la momentul încheierii contractului de ipotecă, creditorul ipotecar C. I. și-a exercitat, în condițiile alin. 2⁴ a art. 31 din Legea cu privire la ipotecă, obligația notificării debitorilor ipotecari privind intenția executării dreptului de ipotecă, ceea ce în condițiile alin. 2⁵ a art. 31 din Legea cu privire la ipotecă constituie respectarea procedurii extrajudiciare de soluționare a litigiului actual ce vizează procedura executării dreptului de ipotecă.

Prin urmare, instanța de recurs a statuat asupra admiterii recursului și casării integrale a încheierii instanței de fond cu reținerea ca fiind respectată pe caz procedura de soluționare a cauzei pe cale extrajudiciară, cauza urmînd a fi remisă Judecătoriei XX, sediul XY, la etapa primirii în procedură a cererii de chemare în judecată.

➤ ***O altă eroare admisă de instanțele de fond fiind încălcarea normelor de drept procedural, (prima instanță nefiind competentă să judece cauza, la fel, recurentul nerespectînd procedura prealabilă),***

Drept exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost casată încheierea primei instanțe cu trimiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată la etapa soluționării chestiunii primirii în procedură a cererii.

Instanța de fond prin încheierea emisă a restituit cererea reclamantului N.I. care s-a adresat cu cerere de chemare în judecată privind declararea persoanei dispărută fără urmă, a cet. N.D. (fiind sora petiționarului).

În motivarea cererii petiționarul a indicat că N.D. în decurs de 29 ani este absentă de la domiciliul său și toți acești ani nu a primit știri despre locul unde se află. Totodată a decis să întreprindă careva măsuri de căutare, astfel că s-a adresat la Inspectoratul de Poliție, fiind pornit chiar și un dosar de căutare.

Petiționarul a înaintat acțiunea în judecată cu scopul de a întocmi actele necesare pentru a dispune de bunul imobil care este comun, și în tot acest timp a suferit modificări, iar documentar acestea nu au putut fi notate întrucât N. D. în decursul acestor 29 ani nu a

fost de găsit pentru a oferi acordul. Întrucât pentru a dispune de bunul imobil sus-nominalizat, în deplină măsură și în conformitate cu prevederile art. 315 alin (1) CC, potrivit căruia doar proprietarul are dreptul deplin de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului, astfel încât pentru a face careva modificări sau a dispune în deplină măsură de bunul imobil comun (al petiționarei și al surorii) necesar este acordul tuturor proprietarilor.

Astfel, prin încheierea instanței de fond cererea a fost restituită în temeiul art. 170 alin. 1 lit.b Cod de procedură civilă, potrivit căruia judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă instanța nu este competentă să judece cauza.

Nefiind de acord cu încheierea, în termen, petiționarul a contestat-o cu recurs, solicitând casarea încheierii. În motivarea recursului s-au adus ca argumente certificatul de la Inspectoratul de Poliție XX care demonstrează clar că recurentul a respectat procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară. Totodată, în motivarea recursului petiționarul a indicat că instanța de fond nu s-a expus suficient de particularizat și convingător în ceea ce privește argumentarea poziției sale de restituire a cererii.

În cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, colegiul civil a reținut faptul că, prima instanță și-a întemeiat încheierea în baza art.170 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, potrivit căruia judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă instanța nu este competentă să judece cauza.

În textul încheierii judecătorul a menționat că recurentul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară și totodată a remarcat că în speță este vorba despre un litigiu patrimonial, adică realizarea unui scop material și anume de a dispune de bunurile materiale ale lui N. D., ori interesul lui N. I. asupra bunurilor materiale proprietarul căruia este N. D. poate fi dovedit pe calea acțiunii civile de către moștenitorii acesteia. Totodată instanța a menționat că, restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată al aceluiași reclamant, cu aceiași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeiuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.

Astfel, colegiul civil a considerat a fi justă mențiunea recurentului precum că, motivele pe care-și întemeiază încheierea instanța de fond nu sunt suficient de clare, ori prima instanță în dispozitivul încheierii a făcut trimitere la prevederile art.170 alin.(1) lit.b) CPC, și anume că instanța nu era competentă să judece cauza și totodată i-a oferit recurentului posibilitatea adresării repetate în judecată al aceluiași reclamant, cu aceiași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeiuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.

Ori, potrivit art.170 alin.(2) CPC, judecătorul urma să indice instanța unde trebuia să se adreseze reclamantul, dacă cauza nu este de competența instanței respective, astfel creând confuzii privind soluția instanței.

Din considerentele invocate, colegiul civil a ajuns la concluzia privind necesitatea restituirii cauzei la rejudecare în alt complet de judecată la etapa soluționării chestiunii primirii în procedură a cererii, totodată urmînd a se expune și asupra celorlalte argumente ale recurentului, deoarece acestea vizează direct chestiunea privind primirea în procedură a cererii, care vor fi soluționate de instanța de fond.

- *A fost aplicată legea care nu este aplicabilă (art. art. 166, 167 CPC) și nu a fost aplicată legea supusă aplicării (art. 116 CPC, art. 18 Codul de Executare), la fel au fost comise erori ale dreptului procedural:*

Drept exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost casată încheierea instanței de fond cu restituirea cauzei la rejudecare, în același complet de judecată de la etapa primirii în procedură a cererii de chemare în judecată.

În speță, M.V. a depus în instanța de judecată cerere de repunere în termen a documentului executoriu spre executare.

Prin încheierea Judecătorei XX din 21.02.2018 a fost dispus de a nu da curs cererii de chemare în judecată, potențialului reclamant fiindu-i explicată necesitatea întocmirii și prezentării cererii de chemare în judecată în conformitate cu prevederile art. 166 și art.167 Cod procedură civilă, acordându-i pentru aceasta un termen pînă la data de 12.03.2018 pentru a înlătura neajunsurile menționate.

Prin încheierea instanței de fond din data de 16.03.2018 cererea de chemare în judecată a fost restituită, fiind totodată și explicat reclamantului că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pîrît, cu același obiect și aceleași temeuri dacă reclamantul a lichidat integral neajunsurile.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, reclamantul a înaintat recurs împotriva încheierii de restituire a cererii, solicitînd admiterea recursului și casarea integrală a încheierii ca fiind ilegală și neîntemeiată.

În motivarea recursului recurentul a indicat că, încheierea recurată o consideră ca fiind una ilegală și neîntemeiată, deoarece la emiterea ei au fost eronat aplicate normele de drept procedural.

Recurentul a indicat că instanța greșit a determinat procedura înaintea primei instanțe, prin care trebuia să fie examinată cererea sa. Consideră că din conținutul încheierii reiese că instanța a ajuns la concluzia că cererea trebuie să fie examinată în procedura contencioasă, definindu-i cererea ca „cerere de chemare în judecată” și ia fost aplicat asupra cererii date cerințele art. art. 166, 167 CPC, astfel ignorînd un șir de prevederi ale legislației în vigoare.

În cadrul examinării cauzei în instanța de recurs, colegiul civil a ajuns la concluzia că soluția instanței de fond era una pripită și nefondată. Colegiul Civil a reținut că, creditorul –recurent M. V. a înaintat instanței de judecată cerere motivată de repunere în termen a documentului executoriu spre executare, totodată la înaintarea recursului anexînd și copiile deciziilor instanțelor judecătorești care în opinia sa urmează a fi executate - respectiv – Hotărîrea Judecătorei XX din 01.08.2002 și Decizia Tribunalului de circumscripție Bălți din 07.11.2002.

În acest sens instanța de recurs a considerat că prima instanță incorect a ajuns la concluzia, că cererea înaintată de M. V. trebuie să fie examinată în procedură contencioasă, definindu-i cererea ca „cerere de chemare în judecată” și a aplicat asupra cererii date cerințele art. art. 166, 167 CPC .

Or, conform prevederilor al. (1) art. 166 CPC, procedura contencioasă se aplică numai atunci cînd are loc un litigiu de drept, la caz însă este înaintată o cerere de repunere în termen a documentului executoriu spre executare.

În acest context Colegiul concluzionează că, conform prevederilor al. (2) art. 116 CPC și al. (2) art. 18 din Codul de Executare, persoana care pretinde la repunerea în termen, **se adresează în instanța de judecată cu o cerere de repunere în termen** (dar nu cu o cerere de chemare în judecată).

Sub aspectul celor menționate Colegiul civil a conchis că instanța de fond a aplicat legea care nu este aplicabilă (art. art. 166, 167 CPC) și nu a fost aplicată

leaga ce urma să fie aplicată (art.art. 116 CPC și 18 al Codului de Executare),erori procedurale care nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Din considerentele menționate, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a ajuns la concluzia de a admite recursul înaintat de M. V, a casa integral încheierea judecătoreii XX, cu restituirea cauzei la rejudecare în Judecătoria XX în același complet de judecată de la etapa primirii cererii de chemare în judecată.

➤ ***O altă eroare întâlnită este aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural:***

Ca exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost casată încheierea instanței de fond cu restituirea cauzei la rejudecate de la etapa primirii cererii de chemare în judecată, la acțiunea înaintată de către A.H. către SA „SCF” privind constatarea nulității absolute a contractului de acordare a serviciilor regionale de aprovizionare cu apă potabilă.

Prin încheierea Judecătoreii XX cererea de chemare în judecată a fost restituită pe motiv că nu a fost respectată procedura prealabilă de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond avocatul reclamantului a contestat-o cu cerere de recurs, solicitînd casarea acesteia cu restituirea cauzei la rejudecare.

În cadrul examinării cauzei în instanța de recurs, fiind studiate materialele cauzei, colegiul civil a ajuns la concluzia de a casa încheierea cu restituirea cauzei la rejudecare în temeiul art. 427 al.1 lit. „b” CPC.

În încheierea de restituire a cererii prima instanță a făcut trimitere la art. 170 alin.1 lit.a CPC, potrivit căruia judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, **prevăzută de lege pentru categoria respectivă de pricini** sau de contractul părților.

Instanța de recurs a constatat că în acțiunea înaintată în instanța de judecată s-a făcut referire la constatarea nulității absolute a contractului încheiat între părți, și astfel, potrivit art.217 Cod civil, (1) *nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. (2) Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate.*

Colegiul civil a ținut să menționeze și că litigiul dat s-a referit nu la executarea sau neexecutarea corespunzătoare a contractului sau a unei clauze contractuale, ci la contestarea în întregime a legalității acestui contract, respectiv, procedura prealabilă nu era prevăzută de normele de drept material ce reglementează nulitatea absolută a actului juridic. Or, instituția nulității absolute era necesară pentru a se realiza finalitatea dispoziției legii încălcate la încheierea actului juridic, ocrotindu-se un interes general, obștesc. Respectiv, prevederile contractuale în privința procedurii extrajudiciare de soluționare a litigiilor nu aveau relevanță pentru constatarea nulității absolute.

Astfel, instanța de recurs a constatat că la emiterea încheierii contestate, prima instanță nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar normele de drept material și procedural au fost aplicate eronat, în circumstanțele date, procedura prealabilă nu urma a fi respectată, prin urmare, Colegiul civil considerînd că încheierea urmează a fi casată, cu restituirea cauzei la rejudecare la etapa primirii cererii de chemare în judecată.

➤ ***O altă eroare a fost și aplicarea eronată a normelor de drept procedural, în temeiul art. 170 alin. 1 lit. b CPC fiind încălcată competența de examinare a cauzei:***

Ca exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost casată integral încheierea Judecătoriei XX, cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță, la etapa primirii cererii în procedură.

Prin încheierea judecătoriei XX s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de către S. S. împotriva Brigadei nr.1 Mobil - Operative a trupelor de carabinieri a MAI, privind întoarcerea executării silite, în temeiul art. 170 alin. (1) lit.b) (cînd instanța nu este competentă să judece cauza), din motiv că competența de examinare a cererii de întorcere a executării aparține instanței care a judecat cauza; la caz, Judecătoria XX, sediul XY, nu a rejudecat această cauză, prin urmare cauza fiind de competența Curții de Apel Bălți, adică a acelei instanțe care a examinat cererea de apel și a anulat hotărîrea primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărîri.

Nefiind de acord cu încheierea, reclamantul a contestat-o cu recurs, solicitînd casarea încheierii cu emiterea unei noi hotărîri, prin care cererea de chemare în judecată să fie restituită spre rejudecare în prima instanță.

Fiind analizată încheierea contestată, Colegiul civil a ajuns la concluzia că instanța de fond nu a interpretat corect normele de drept procesual, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții greșite de caz.

Colegiul Civil a stabilit că prin hotărîrea judecătoriei XX dn 18.02.2016 cererea de chemare în judecată înaintată de către Brigada nr.1 Mobil - Operativă a trupelor de carabinieri a MAI împotriva lui S. S. privind încasarea cheltuielilor pentru studii, a fost admisă integral. Prin decizia Curții de apel Bălți din 31.01.2017 s-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de Brigada nr.1 Mobil - Operativă a trupelor de carabinieri a MAI împotriva lui S. S., decizie ce a fost menținută de către Curtea Supremă de Justiție prin încheierea din 31.05.2017.

Prin cererea înaintată S. S. pretinde asupra întoarcerii executării silite, cu încasarea sumelor greșit achitate.

În conformitate cu prevederile art. 157 alin.1 Cod de executare - în cazul în care hotărîrea executată se anulează și, după rejudecarea pricinii, se adoptă o hotărîre prin care acțiunea se respinge parțial sau integral ori o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, instanța de judecată dispune din oficiu restituirea către pîrît (debitor), din contul reclamantului (creditorului), a tot ceea ce s-a încasat în temeiul hotărîrii anulate, precum și a cheltuielilor de executare.

Potrivit prevederilor art. 158 alin.2 Cod de executare - Dacă instanța de judecată care a rejudecat pricina nu a soluționat întoarcerea executării hotărîrii anulate, pîrîtul este în drept, în termenele de prescripție, să înainteze în această instanță o cerere de întoarcere a executării în procedură în ordonanță, fără respectarea procedurii prealabile.

Astfel, legiuitorul, în cazul cînd întoarcerea executării silite nu s-a soluționat odată cu fondul rejudecat, instituie competențe în vederea întoarcerii executării silite prin eliberarea unei ordonanțe judecătorești conform Capitolului XXXV a Codului de procedură civilă.

Potrivit art. 346 alin.1 CPC *cererea de eliberare a ordonanței judecătorești se depune în instanță potrivit regulilor de competență jurisdicțională stabilite la cap.IV, după respectarea procedurii prealabile.* Prin urmare, competențele în emiterea

ordonanței de întoarcere a executării silite, legiuitorul le-a determinat conform Capitolului IV a CPC.

Potrivit prevederilor art. 33¹ CPC, Judecătoriile examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel. Astfel normele enunțate au indicat asupra competenței la emiterea ordonanței de întoarcere a executării silite, instanțelor de prim nivel, adică judecătoriilor. Curțile de apel, conform atribuțiilor ce le revin, nu emit ordonanțe judecătorești.

Într-un final, pe cale de consecință, în cazul înaintării unei acțiuni de întoarcere a executării silite, în procedură generală – conform art. 166, 167 CPC, competența pe astfel de pricini îi aparține aceleași instanțe care este competentă a emite ordonanța judecătorească – adică judecătoriilor.

În cadrul examinării cauzei, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a ajuns la concluzia că instanța de fond greșit a concluzionat că examinarea cererii de întoarcere a executării ține de competența Curții de Apel Bălți dat fiind faptul că de competența instanței de apel, conform normelor generale ține verificarea legalității și temeinicii hotărârilor primei instanțe și nu examinarea cererilor cu privire la întoarcerea executării, conform procedurii generale prevăzute de legislație în vigoare pentru prima instanță, astfel colegiul restituind pricina la rejudecare în prima instanță de la etapa primirii cererii în procedură.

Cu referire la **încheierile scoase de pe rol** de către instanța de fond, datele statistice arată următoarea situație:

Din totalul de 47 cauze examinate în ordine de recurs, prin care au fost scoase de pe rol cererile de către instanțele de fond:

- în 3 cazuri (2,44%) au fost emise hotărâri noi,
- 24 cazuri (46,34 %) au fost trimise la rejudecare,
- 6 recursuri (15,85 %) au fost restituite;
- 14 cauze (35,37 %) au fost lăsate fără modificări.

La art. 267 CPC sunt stipulate temeiurile scoaterii cererii de pe rol:

- a) reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere;
- b) cererea a fost depusă de o persoană care, în cauza civilă respectivă, nu are capacitate de exercițiu al drepturilor procedurale civile;
- c) cererea este semnată sau este depusă în judecată de o persoană neîmputernicită;
- d) litigiul dintre aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeiuri se află în curs de judecată la aceeași instanță sau la o alta;
- e) există o convenție de arbitraj prin care părțile decid să soluționeze litigiul pe cale arbitrală, iar pîrîtul în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare a ridicat obiecții împotriva soluționării litigiului în judecată;
- f) părțile citate legal nu s-au prezentat la ședința de judecată după a doua citare și nici nu au solicitat examinarea cauzei în absența lor;
- g) reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sînt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau nu a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pîrîtul nu solicită soluționarea cauzei în fond;

h) soțul a înaintat acțiune de desfacere a căsătoriei fără consimțământul soției în timpul sarcinii ei sau în decursul unui an de la nașterea copilului, iar cererea nu a fost restituită reclamantului de către judecător;

i) persoana în ale cărei interese este pornit procesul, în conformitate cu art.7 alin.(2), art.72 alin.(2) și art.73 alin.(3), nu susține pretențiile înaintate, nu solicită să intervină în proces în calitate de reclamant;

j) persoanele indicate la art.72 și 73 au renunțat la acțiune, iar reclamantul care a preluat acțiunea nu a plătit taxă de stat în termenul stabilit de instanță;

k) instanța a amânat sau a eșalonat plata taxei de stat, iar reclamantul nu a plătit-o în termenul stabilit de instanță;

k¹) în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege;

l) la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești;

l¹) părțile au solicitat examinarea cauzei de către judecata arbitrală, în condițiile legii;

m) în alte cazuri prevăzute de lege.

Reieșind din studierea deciziilor emise pe astfel de categorii de dosare, în majoritatea cazurilor la emiterea încheierilor au fost aplicate incorect normele de drept procedural de către instanțele de fond.

Un motiv de casare a încheierii instanței de fond, care urmează a fi scos în evidență a fost și aplicarea eronată a prevederilor art. 267 lit. 1 CPC:

În speță, petiționara L. N. a depus cerere cu privire la constatarea faptului ce are valoare juridică, și anume, a faptului acceptării succesiunii.

În motivarea cererii petiționara a indicat că, M. A. fiind bunica sa care a decedat la data de 30.08.19XX, dispunea de imobil situat în s. XX, r-1 XX, altă avere, masă succesorală nu a rămas după decesul dînsei. Bunica sa a locuit împreună cu ea pînă la deces. În timpul vieții aceasta a întocmit un testament pe toată averea sa, prin care i-a testat petiționarei tot ce i-a aparținut ei pe parcursul vieții. Acest testament a fost întocmit la data de 29.06.19XX, fiind autentificat de Sovietul sătesc al s. XX, r-1 XX.

Nu s-a adresat la notar în termenul prevăzut de legislație pentru a accepta succesiunea, deoarece nu cunoștea despre necesitatea acestei adresări, considerînd că este destul de a deține testamentul sus indicat, care-i atestă dreptul de proprietate asupra averii rămase după decesul bunicii sale. De la notar a aflat că a omis termenul de 6 luni de acceptare a succesiunii, fapt ce o obligă să se adreseze în instanța pentru a fi stabilit faptul acceptării de către ea a succesiunii rămase după decesul bunicii sale.

Petiționara L. N. a solicitat constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere, succesiune rămasă după decesul bunicii sale M. A.

Prin încheierea Judecătoriei XX, sediul XX s-a scos de pe rol cererea înaintată de petiționara L. N. în temeiul art. 267 lit. 1 CPC (în cazul cînd la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești).

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond petiționara a contestat-o cu cerere de recurs solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cererii spre examinare în fond în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că, la emiterea încheierii contestate instanța de fond a statuat că petiționara L. N. nu a atras în procesul civil toți moștenitorii legali ai defunctei M. A. considerînd acest motiv de scoatere a cererii de pe rol unul neîntemeiat și ilegal.

În cererea depusă petiționara a invocat faptul că, L. N. are testament lăsat de bunica ei, M. A. pe toată averea care a agonisit-o și care era la momentul decesului ei la 30.08.19XX, testament întocmit la data de 29.06.19XX, care pînă la moment era în vigoare și nu a fost anulat sau contestat. Mai menționează petiționara că nici un moștenitor al decedatei M.A. nu a pretins la averea rămasă după deces și nimeni nu s-a adresat la notar pentru a accepta succesiunea.

Cît privește constatarea instanței de fond cu privire la existența unui litigiu de drept comun, petiționara menționează că, acest litigiu nu are nici o tangență cu solicitarea sa de a constata faptul acceptării succesiunii și locul ei de deschidere, or, înscrisurile prezentate în vederea probării solicitării din cerere, denotă acceptarea de către L. N. a succesiunii rămase după decesul M. A., care a lăsat testament valabil și necontestat.

Potrivit art. 280 alin. (3) CPC (pînă la modificările din 01.06.2018), dacă la depunerea cererii sau la examinarea pricinii/cauzei în procedură specială, se constata un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, instanța putea scoate cererea de pe rol printr-o încheiere și urma să explice petiționarului și persoanelor interesate dreptul lor de a soluționa litigiul în procedură de acțiune civilă la instanța competentă.

În cadrul examinării cauzei în instanța de recurs, colegiul civil al Curții de Apel Bălți a constatat că obiectul cererii depuse de L. N. este constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere, rămasă după decesul bunicii sale. La fel, s-a constatat că, L. N. nu a renunțat la succesiune, ea a acceptat-o tacit, intrînd în posesia, folosința acestei succesiuni, plătind impozitele și taxele locale, avînd grijă de imobil, locuind permanent în acest imobil. Mai mult ca atît nimeni din rudele bunicii sale nu s-a adresat la notar pentru a accepta succesiunea.

Fiind studiate materialele cauzei s-a ajuns la concluzia că prima instanță a constatat faptul că, în urma decesului lui M. A., petiționara nu era unicul moștenitor, defuncta avînd cinci copii, care au avut și ei la rîndul său și alți copii. Însă aceste persoane nu au intervenit în procesul dat cu cereri, demersuri. Astfel, nefiind antrenați în procesul dat alți moștenitori, nefiind înaintate careva cereri în cauza dată, nu s-a constatat existența unui litigiu în speța dată, prima instanță doar presupunînd un litigiu de drept.

În temeiul art. 67 alin. 1 CPC, orice persoană interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pîrît pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărîrea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Iar alin. 3 prevede că intervenientul accesoriu poate fi introdus și la cererea uneia din părți sau din oficiul instanței.

În speța dată, instanța de recurs a constatat aplicarea eronată de către instanța de fond a prevederilor art. 267 lit. 1) CPC, deoarece nu s-a constatat un careva litigiu. Totodată, în cazul în care instanța a primit pe rol cererea privind constatarea faptului, iar în cerere nu erau indicați și alți eventuali moștenitori carora prin hotărîrea pronunțată li s-ar putea influența drepturile sau obligațiile, prima instanță putea din oficiu să-i introducă în proces în calitate de intervenienți accesorii.

Fiind analizate argumentele cererii de recurs în context cu legalitatea hotărîrii și legea relevantă, Colegiul Civil și de Contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a considerat recursul întemeiat și pasibil admiterii, iar pricina restituită spre rejudecare, la aceiași etapă a procesului civil, în același complet de judecată.

Un alt motiv de casare a încheierii instanței de fond, a fost și aplicarea eronată a art. 267 lit. f CPC, potrivit căruia părțile citate legal nu s-au prezentat la ședința de judecată după a doua citare și nici nu au solicitat examinarea cauzei în absența lor:

Cu titlu de exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost casată încheierea primei instanțe prin care s-a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată înaintată de către ÎM „M” către P.V. privind încasarea datoriei, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

Instanța de fond prin încheierea emisă a scos de pe rol cererea reclamantului în temeiul art. 267 lit.f CPC.

Reclamantul nefiind de acord cu încheierea instanței de fond a înaintat cerere de recurs, solicitând casarea integrală a încheierii judecătorești XX, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de fond a scos de pe rol cererea de chemare în judecată, fără a ține cont de faptul că reclamantul/recurent a solicitat din start la depunerea acțiunii, examinarea pricinii civile în lipsa reclamantului potrivit art. 206 alin. (1) al CPC. A mai menționat și, că odată ce probele anexate la materialele cauzei corespund prevederilor art.117 al.(1) și (2) CPC, considera că instanța era obligată să examineze cauza în lipsa reclamantului cu expedierea în adresa acestuia a copiei hotărârii emise.

În cadrul examinării cauzei de către colegiul civil al Curții de Apel Bălți s-a concluzionat faptul că instanța de fond eronat a aplicat norma de drept și a scos de pe rol acțiunea înaintată de ÎM „M” către P. V. privind încasarea datoriei, întrucât reclamantul în cererea de chemare în judecată a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, cu remiterea copiei hotărârii instanței în adresa acestuia.

Fiind studiate materialele cauzei se atestă faptul că, au fost preconizate următoarele ședințe de judecată: la 03.05.2017 ora 14:30, 22.06.2017 ora 09:00, 14.09.2017 ora 13:00, 26.10.2017 ora 15:00, 21.11.2017 ora 15:00, 20.12.2017 ora 09:30, 21.02.2018 ora 10:00.

Fiind examinate materialele cauzei a fost constatată următoarea situație:

Pentru data de 03.05.2017 ora 14:30, ședința nu a avut loc pe motiv că judecătorul se afla în concediul medical.

Pentru data de 22.06.2017 ora 09:00, ședința nu a avut loc pe motiv că judecătorul se afla la seminar.

Pentru data de 14.09.2017 ora 13:00, respectiv 26.10.20XX ora 15:00, ședințele nu au avut loc pe motiv că judecătorul se afla în concediul medical.

Pentru data de 21.11.2017 ora 15:00, ședința a fost amânată pentru data de 20.12.2017 ora 09:30 pe motivul neprezentării participanților la proces.

Ședința din data de 20.12.2017 ora 09:30, nu a avut loc pe motiv că judecătorul se afla în concediul medical.

Ulterior, la ședința din data de 21.02.2018 ora 10:00, în lipsa participanților la proces a fost emisă încheierea prin care a fost scoasă de pe rol acțiunea înaintată de ÎM „M”.

Colegiul civil a reținut că, instanța în situația când reclamantul a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, cu remiterea copiei de pe hotărârea emisă, iar poziția pârâtului în acest sens nu era, deoarece avizul de recepție s-a returnat cu inscripția „plecat”, instanța neîntemeiat a dispus scoaterea cererii de pe rol în temeiul art. 267 lit. f) CPC.

În acest sens, instanța de fond urma să se expună asupra fondului cauzei ce ține de încasarea datoriei, iar încheierea privind scoaterea de pe rol a acțiunii, fiind neîntemeiată și contrară normelor de drept, urma să fie casată cu restituirea cauzei la rejudecare.

În cauza din speță au fost aplicate incorect normele de drept procedural de către instanța de fond or, la situația de moment, soluția de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată în baza prevederilor art. 267 lit. (f) CPC, nu era aplicabilă în prezenta cauză civilă.

IV. Concluzii.

Sintetizând rezultatele prezentei generalizări, reținem că, în marea majoritate, instanțele judecătorești aplică corect prevederile normelor procedurale în cadrul soluționării cauzelor ce țin de examinarea cauzelor civile ce vizează restituirea/scoaterea de pe rol a cererilor, alteleori nu aplică corect legea materială.

În consecință, circumstanțele menționate generează casarea actelor judecătorești adoptate cu emiterea unor hotărâri noi și dispunerea rejudecării cauzei, când înlăturarea acestor încălcări este imposibilă în instanța de recurs.

Astfel, rezultatul generalizării practicii judiciare atestă faptul că Judecătoriile din circumscripția Curții de Apel Bălți, în general corect își întemeiază soluțiile adoptate, în unele cazuri, doar cu unele abateri admise la soluționarea cauzelor, nefiind aplicate uniform prevederile legale.

Reeșind din totalurile analizei datelor statistice privind examinarea cauzelor civile ce vizează restituirea/scoaterea de pe rol a cererilor, precum și analiza calității examinării cauzelor civile în ordine de recurs pentru perioada respectivă de către instanțele de judecată din circumscripția Curții de Apel Bălți,

Se propune:

1. Discutarea prezentei note informative în cadrul ședinței operative a Colegiului Civil al Curții de Apel Bălți.
2. A ține sub monitorizare problematica dată.

***Coordonator, judecător
al Colegiului Civil
al Curții de Apel Bălți***

Stela Procopciuc

***Executat: Șef Direcție Sistematizare,
Generalizare și Relații cu Publicul
Tatiana Țurcanu***